

Türkiye Beşerî ve Ekonomik Coğrafyası

Servet KARABAĞ
Salih ŞAHİN

11. Baskı

Prof. Dr. Servet KARABAĞ - Prof. Dr. Salih ŞAHİN

TÜRKİYE BEŞERİ VE EKONOMİK COĞRAFYASI

ISBN 978-605-364-668-6

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2022, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabı tümü ya da bölümleri, kapak tasarımları; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitabı, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve bandolsuz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevidir**. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yüksekokretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilirmektedir.

11. Baskı: Kasım 2022, Ankara

Yayın-Proje: Ferdi Akkaya
Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Kuyrukcu
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçag Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
Tel: (0312) 341 36 67

Yayınçı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayinevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-İleti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Prof. Dr. Servet KARABAĞ

1968 yılında İğdır'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini İğdır'da tamamladı. 1989 yılında coğrafya lisansı aldı. 1990 yılında, araştırma görevlisi olarak Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Coğrafya Bölümü'ne atandı. Yüksek lisansını 1992 yılında, İstanbul Üniversitesi'nde, doktorasını da beşeri coğrafya alanında, 1997 yılında Gazi Üniversitesi'nde tamamladı. 1999 yılında yardımcı doçent unvanını aldı. Halen aynı üniversitede öğretim üyesi olarak görevine devam etmektedir. Çalışmalarını siyasi coğrafya, ekonomik coğrafya ve coğrafya eğitimi alanlarında sürdürten Karabağ, evli ve iki çocuk babasıdır.

ORCID No: 0000-0001-8678-3648

Prof. Dr. Salih ŞAHİN

1968 yılında İskilip'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Karaören (Oğuzlar) lise öğrenimini Çorum'da tamamladı. 1989 yılında A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinden mezun oldu. Aynı fakültede 6 aylık bir asistanlık ve 1991'de Milli Eğitim Bakanlığı Beypazarı Ortaokulu'nda görev yaptı. 1991 yılında, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Coğrafya Bölümü'ne araştırma görevlisi olarak atandı. Yüksek lisansını 1993 yılında, Ankara Üniversitesi'nde, doktorasını da beşeri coğrafya alanında, 1998 yılında Gazi Üniversitesi'nde tamamladı. 1999-2000 yılları arasında Kuleli Askeri Lisesi'nde astegmen öğretmen olarak askerliğini yaptı. 2002'de yardımcı doçent ve 2011'de doçent 2020 yılında ise Profesör unvanını aldı. Halen aynı üniversitede öğretim üyesi olarak görevine devam etmektedir. Çalışmalarını nüfus ve yerleşme coğrafyası ile coğrafya eğitimi alanlarında sürdürten Şahin, evli ve iki çocuk babasıdır.

ORCID No: 0000-0002-2166-1997

SUNUŞ

Türkiye'de, Türkiye Coğrafyası konularına ait kitap sayısının az olduğu her coğrafyacı tarafından bilinen bir geçektir. Sınırlı sayıda olan bu kitapların bir kısmının konuları genel olarak ele alması ve coğrafî bölge esasına göre yazılmış olması, Türkiye ile ilgili yeni coğrafya kitaplarına ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Elinizdeki kitap da bu düşüncelerle yola çıkan iki genç meslektaşımın çalışmalarının bir ürünüdür.

Coğrafya öğretmenleri, Coğrafyacilar, Sosyal Bilgiler öğretmenleri ve öğrenciler için ders kitabı niteliğinde olan bu eser, özgün değerlendirmelerin yapılması ve konuların çağdaş coğrafya yaklaşımı ile ele alınması sonucu ortaya çıkmıştır.

Kitabın; öğretmenlere, öğretmen adaylarına, coğrafyacılara ve Türkiye'nin coğrafî özelliklerine merak duyan herkese yararlı olacağına inanıyorum.

Prof. Dr. Cemalettin ŞAHİN

Mart 2003 – ANKARA

ÖN SÖZ

Doğal ve beşerî ortama bağlı olarak dünyasında, en küçük mekân biriminden başlayarak, yerel ve küresel ölçekte bir sistem olmuştur. Karşılıklı etkileşimle oluşan dünya üzerindeki bu sistemi araştıran ve çözümlemelerde bulunan bilim alanlarından biri olan coğrafya, insan ve çevre arasındaki ilişkilerin dağılışı, nedenleri, etkileşimleri ve mekânsal gelişimleriyle ilgilenir. Başka bir ifadeyle, olay ve olguların dünyasında dağılışının, özelliklerinin, benzerlik/farklılıklarının ve bunların nedenlerinin ortaya konulmasında coğrafya araştırmaları yol gösterici olmaktadır.

Coğrafya biliminde araştırma konuları genel olarak fizikî ve beşerî/ekonomik şeklinde olmakla birlikte, olay ve olgular, alana veya konuya göre de ele alınır. Coğrafya araştırma metodları ile ilgili olarak belirtilen bu esaslar dikkate alınarak, bu kitapta Türkiye'nin Beşerî ve Ekonomik Coğrafyası değerlendirilmiştir.

Türkiye Beşerî ve Ekonomik Coğrafyası içerisinde değerlendirilen konular, dinamik özellikte olup, kısa sürede değişimlekmektedir. Türkiye'nin kendi iç yapısından ve küresel gelişmelerden kaynaklanan bu durum, aynı zamanda konuların değerlendirilmesinin zorluğunu da göstermektedir.

Eser çok geniş içeriği olan iki ana bölümden oluşmaktadır. Çok kapsamlı olan her iki bölüm, kendi başına bağımsız ele alınmış ve konular öz olarak verilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışma, Hocamız Prof. Dr. Cemalettin ŞAHİN'in öncülüğü ve yönlendirmeleri ile ortaya çıkmıştır. Bu vesileyle kendisine teşekkürlerimizi sunarız.

Kitabın hazırlanmasında birçok değerli hocamızın eseri yol gösterici olmuştur. Türkiye'nin Beşerî ve Ekonomik Coğrafyasına eserleri ile katkıda bulunan herkese ve yetişmemizde emeği geçen hocalarımıza minnet duygularımızı iletmek isteriz.

Eserin ilgilenen herkese yararlı olmasını diliyoruz. Saygılarımla.

Servet KARABAĞ – Salih ŞAHİN

Mart 2003 – ANKARA

İkinci baskıya...

Coğrafya eğitiminin temel amaçlarından biri “yasadığı yerden baslayarak dünya ölçüğünde, mekana ait bilinç kazandırmaktır”. Bu bağlamda, coğrafya eğitimi yoluyla insanlar yasadığı alanı kullanma, planlama ve geleceğe aktarabilmede, neleri, nerede ve nasıl yapması noktasında yeterlilikler kazanırlar. Bu kazanımlar, doğa-insan etkilesimine dayanan coğrafi analizlerle elde edilir.

20. yüzyılın özellikle ikinci yarısında dünyanın birçok yerinde hızlı değişimler yaşanmaya başlanmıştır. Bu değişimler teknolojik ilerlemeyle sıkı sıkıya ilişkilidir. İnsanlığın elde ettiği birikimler doğa-insan ilişkisine yeni boyutlar katmaktadır. Coğrafyanın bir kolu olan beseri coğrafya, gelişmeleri zamanında algılamak ve aktarabilmek adına, verileri ve yöntemini günün şartlarına uygun hale sokmak zorundadır. Bu bağlamda, kitapta olabildiğince çağdaş yöntemler ve güncel verilere yer verilmiştir. Bütün bunlara ek olarak, kitap ülkemizi tanıma ve sahip çıkma bilinci geliştirmeyi de hedeflemiştir.

“Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası” adlı bu eserin ortaya çıkışında farklı sebepler etkili olmuştur. Kitabın hangi şartlarda hazırlandığı, birinci baskının sunuş ve önsözünden anlaşılacaktır. Yayınevinin, kitabın baskısının tekrar yapılmayacağını ifade etmesi üzerine, kitabın ikinci baskısının önü açılmıştır. İkinci baskının yapılmasında büyük destek ve yardım gördüğümüz Gazi Kitabevi sahibi, değerli dostumuz Sayın Suavi Sarı'ya ve onun nezdinde tüm çalışanlarına teşekkür ederiz.

Birinci baskısının gördüğü ilgiden cesaret alarak, güncelleme ve bazı düzenlemelerle ikinci baskı yapılmıştır. Birinci baskının tükenmesi ve gelen talepler üzerine yapılmak istenen bazı temel değişiklikler bu baskiya yetistirilememiştir. Gelecek eleştiriler, beklentiler ve yukarıda belirtilen verilerin güncelleme kaygııyla yeni baskıların yapılması düşünülmektedir. Kitabın Türkiye beşeri ve ekonomik coğrafyasını anlamada ve anlamlandırmada yararlı olmasını dileriz...

Saygılarıza...
Servet KARABAĞ – Salih ŞAHİN
Aralık 2006 – ANKARA

Beşinci baskıya...

Türkiye konum özellikleri bakımından doğal faktörlerin etkisine bağlı olarak ilk tarihsel bulguların var olduğu alanlardan biri olmuştur. Konumun vermiş olduğu bu doğal zenginlik insanın ilk yerleşim alanlarının bu bölgede olmasını sağlamış ve hatta birçok ekonomik faaliyetin de ülkemizin bulunduğu alanlarda ortayamasına imkan vermiştir. Bu nedenledir ki, ülkemiz beşeri ve ekonomik açıdan dünyada istisna özelliklere sahip bir konumdadır. Bu da ülkemizin beşeri özellikler ve ekonomik faaliyetler açısından çok çeşitli etkinliklere sahne olmasını sağlamış, dinamizm ve değer katmıştır. Bu durum tarihin her aşamasında gelişerek ve daha da çeşitlenerek devam edegetmiştir.

Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası adlı bu çalışma yaklaşık on yıldan fazla bir süredir yayınlanmaktadır. Bu sürede bile Türkiye beşeri ve ekonomik süreçler açısından dinamik gelişmelere sahne olmuş ve kitap her baskısında yenilenerek güncellenmiştir. Bu bağlamda kitap coğrafya ders kitaplari içerisinde yerini almış ve ilgi görmüştür.

Kitabın bu baskısında da hem veriler bağlamında hem de metin açısından çeşitli revizeler yapılmıştır. Okuyucuya daha fazla yararlı olmak adına güncel yayınlar takip edilerek kitapta değerlendirilmiştir. Kitabın niteliği gereği pratik ve geniş bir okuyucu kitlesi dikkate alınarak anlaşıılır ve sade içerikle kitap okuyucuya sunulmuştur.

Kitabın geçmiş baskılarda olduğu gibi bu baskısında da okuyucunun eleştiri ve görüşlerine ihtiyaç duyduğu muhakkaktır. Kitaptan yararlanan coğrafya tutkunlarından bu anlamda katkı beklemektedir. Kitabın baskısının da tüm okuyuculara yararlı olmasını dileriz...

Prof. Dr. Servet KARABAĞ & Doç. Dr. Salih ŞAHİN

Yedinci baskıya...

Beşeri ve ekonomik coğrafya özelliklerine ilişkin verilerin sürekli olarak değişkenlik göstermesi ve bilgi iletişim teknolojilerindeki gelişmeler dolayısıyla değişimlerin sürekli olarak izlenebilmesini mümkün kılmaktadır. Dünya genelinde olduğu gibi çağın gereklerine uygun olarak hızla değişen bu verilerin her türlü yayında güncellenmesi, bir yandan geçmişten gerekli derslerin alınması diğer yan- dan ise mevcut durumun ortaya konularak, karşılaşılan ve gelecekte karşılaşılacak olası sorunlara karşı çözümler üretmek ve özellikle geleceği planlamak açısından son derece önemlidir. Belirtilenlerden hareketle Türkiye'nin sahip olduğu beşeri coğrafi özelliklerinin sürekli olarak izlenmesinin gereği ortadadır. Bu bağlamda Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası adlı bu çalışmanın ilgililerin kolayca ulaşabileceği bilgi ve veri kaynağı özelliğinde olmasına çaba sarf edilmektedir. Bu nedenle kitap ders kitabı olarak hazırlanmış olmakla birlikte kaynak olma özelliğine de sahiptir. Kitabın gerekli ilgiyi görmesi bazı baskılarının tipkibasım şeklinde yapılmasına neden olmuştur. Kitabın bu baskısında da hem veriler bağlamında hem de metin açısından bazı revizeler yapılmıştır. Okuyucuya daha fazla yararlı olmak adına güncel yayınlar takip edilerek eklenmeye çalışılmıştır. Kitabın geçmiş baskılarında olduğu gibi bu baskısında da okuyucunun eleştiri ve görüşlerine ihtiyaç duyduğu muhakkaktır. Tarafımıza iletilen her düşünce bir sonraki baskıda dikkate alınmaya çalışılmaktadır. Kitabın bu baskısının da tüm okuyuculara yararlı olmasını dileriz.

Prof. Dr. Servet KARABAĞ & Doç. Dr. Salih ŞAHİN

İÇİNDEKİLER

Sunuş.....	iv
Ön Söz.....	v

1. BÖLÜM **TÜRKİYE BEŞERİ COĞRAFYASI**

Türkiye Nüfus Coğrafyası.....	1
Nüfusun Ülkeler İçin Önemi ve Nüfus Sayımları.....	1
Türkiye'de Nüfus Gelişimi	5
Türkiye'de Nüfus Artışının Nedenleri	10
Türkiye'de Hızlı Nüfus Artışının Yol Açıtı Sorunlar	15
Türkiye'de Uygulanan Nüfus Politikaları	18
Gelecekte Türkiye Nüfusu	20
Türkiye'de Nüfusun Dağılışı.....	21
Doğal Faktörler	21
Beşeri Faktörler	23
Türkiye'de Nüfusun Dağılışı	25
Türkiye'de Nüfus Yoğunlukları.....	29
Aritmetik Nüfus Yoğunluğu.....	30
Fizyolojik Nüfus Yoğunluğu.....	34
Tarımsal Nüfus Yoğunluğu.....	37
Türkiye'de Göçler.....	39
Türkiye'de Göçlerin Nedenleri	39
Türkiye'de Göçlerin Sınıflandırılması.....	41
Türkiye'de İç Göçler	43
Türkiye'de Dış Göçler	47
Türkiye Nüfusunun Nitelikleri.....	51
Türkiye Nüfusunun Yaşı ve Cinsiyet Özellikleri.....	52
Nüfusun Yaş Bağımlılık Oranları	58
Türkiye'de Çalışan Nüfusun Ekonomik Faaliyet Kollarına Dağılımı	59
Türkiye'de Nüfusun Eğitim Durumu.....	62
Türkiye'de Nüfusun Kır ve Şehir Özellikleri.....	63
Türkiye'nin Yerleşme Coğrafyası.....	66
Türkiye'de Yerleşmenin Dağılısına Etki Eden Faktörler	67
Fizikî Faktörler	67
Beşeri ve Ekonomik Faktörler	69

Türkiye'de Yerleşmenin Tarihçesi	72
Tarih Öncesi Devirlerde Türkiye'de Yerleşme	73
Tarih Çağlarında Ülkemizde Yerleşme	77
Türkiye'de Yerleşmelerin Özellikleri	80
Nüfus Özellikleri Açısından Yerleşmeler	80
Doku ve Şekil Özellikleri Açısından Türkiye'de Yerleşmeler	82
Fonksiyonel Özellikleri Açısından Türkiye'de Yerleşmeler	83
Türkiye'deki Kır Yerleşmeleri.....	87
Kasaba Yerleşmeleri.....	96
Şehir Yerleşmeleri	97
Türkiye'de Meskenler	116
Mesken Tiplerini Etkileyen Faktörler	117
Türkiye'de Mesken Tipleri.....	119

2. BÖLÜM

TÜRKİYE EKONOMİK COĞRAFYASI

Türkiye Ekonomik Coğrafyasının Temelleri	125
Doğal Ortam Unsurları	126
Konum (Lokasyon)-Ekonomi İlişkisi	126
İklim-Ekonomi İlişkisi	130
Yeryüzü Şekilleri-Ekonomi İlişkisi.....	132
Denizler, Kara İçİ Sular-Ekonomi İlişkisi	134
Toprak-Ekonomi İlişkisi	135
Yer Altı Kaynakları-Ekonomi İlişkisi	136
Beşerî Ortam Unsurları.....	137
Nüfus-Ekonomi İlişkisi	137
Ekonomi Politikaları	140
Bölgesel Entegrasyonlar ve Küresel Ekonomik Düzen	142
Arazi Kullanımı.....	144
Türkiye Ekonomisinin Yapısı.....	146
Sektörel Olarak Türkiye Ekonomisi	148
Tarım.....	150
Türkiye'de Tarımın Başlıca Özellikleri	150
Türkiye'de Tarımın Gelişim Seyri	152
Bitkisel Üretimde Etkili Faktörler.....	152
Toprak Verimliliği.....	153

Sulama	153
Gübre Kullanımı	154
Tohum İslahi.....	154
İlâçlama	154
Makineleşme.....	155
Pazarlama ve Tarımı Destekleyen Kuruluşlar	155
Bitkisel Üretim	156
Tahıllar	157
Sanayi Bitkileri	160
Baklagiller	165
Yağlı Tohumlu Bitkiler	165
Meyveler.....	167
Sebzeler	170
Seracılık.....	171
Yem Bitkileri	171
Hayvancılık	173
Türkiye'de Hayvancılığın Durumu ve Dağlışı.....	173
Türkiye'nin Hayvan Varlığı.....	174
Su Ürünleri	178
Ormancılık.....	182
Ekolojik Tarım.....	185
Tarımın Türkiye Ekonomisindeki Yeri.....	187
Tarımda Başlıca Sorunlar	187
Madenler ve Enerji Kaynakları.....	189
Madenler	189
Maden Üretimi.....	190
Metalik Madenler.....	192
Metal Dışı Madenler.....	194
Enerji	197
Enerji Üretim-Tüketim İlişkisi.....	198
Enerji Kaynakları Açısından Türkiye'nin Durumu	199
Sanayi.....	207
Türkiye'de Sanayinin Tarihçesi.....	208
Türkiye'de Başlıca Sanayi Kolları ve Dağlışı	214
Türkiye Sanayisinin Sorunları.....	220

Ulaşım.....	221
Ulaşım Politikaları.....	222
Demiryolu Ulaşımı.....	225
Karayolu Ulaşımı	227
Denizyolu Ulaşımı.....	228
Havayolu Ulaşımı.....	229
Boru Hatları.....	229
Ticaret	231
İç Ticaret	231
Dış Ticaret.....	232
Serbest Bölgeler.....	235
Sınır Ticareti.....	238
Turizm	238
Türkiye'nin Turizm Kaynakları ve Turizmin Ekonomideki Yeri	239
Türkiye Turizminde Sorunlar	240
Türkiye Ekonomisinde Mekânsal Farklılıklar	241
Mekânsal Farklılıkların Sebepleri ve Dağılışı	242
Mekânsal Farklılıklarını Gidermeye Yönelik Uygulamalar.....	243
Bölgesel Plânlar	243
Metropoller.....	248
Yeni Sanayi Odakları	249
Kalkınmada Öncelikli Yereler.....	250
Türkiye Ekonomisinin Dünya Ekonomisindeki Yeri.....	253
Türkiye Ekonomisinin Problem Alanları.....	255
Kaynakça.....	259

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1. Türkiye Nüfusunun Komşu Ülkelerle Karşılaştırılması	4
Tablo 1.2. Sayım Yıllarına Göre Türkiye Nüfusunun Gelişimi (1927-2000).....	6
Tablo 1.3. ADNKS Döneminde Türkiye'de Nüfus Gelişimi (2007-2021)	7
Tablo 1.4. Bazı İllerimizin 2021 Yılı Doğum Verileri (Kişi).....	11
Tablo 1.5. Bazı Ülkelerin Ortalama Ömür Verileri (2021)	13
Tablo 1.6. Türkiye'de Sayım Yıllarına Göre Aritmetik Nüfus Yoğunlukları.....	31
Tablo 1.7. Türkiye ve Bazı Ülkelerin Aritmetik Nüfus Yoğunlukları (2021)	34
Tablo 1.8. İllerin Aldığı Göç, Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı, 2021	44
Tablo 1.9. İllerin Aldığı Göç, Verdiği Göç, Net Göç Ve Net Göç Hızı, 2021.....	45
Tablo 1.10. 1923 1989 Yılları Arasında Türkiye'ye Yapılan Göçler	47
Tablo 1.11. Ülkelere Göre Türkiye'den Yapılan Göçler (1950-2002).	49
Tablo 1.12. Türkiye ve Bazı Ülkelerin Geniş Aralıklı Yaş Gruplarına Göre Nüfus Oranları 2021 (%).....	55
Tablo 1.13. Türkiye'de Nüfusun Cinsiyet Oranlarının Yıllara Göre Seyri	56
Tablo 1.14. Türkiye'nin Yaş Bağımlılık Oranları.....	58
Tablo 1.15. Türkiye'de Çalışan Nüfusun Ekonomik Sektörlere Dağılımı	60
Tablo 1.16. Bazı İllerimizde Çalışan Nüfusun Sektörlere Dağılımı	61
Tablo 1.17. Türkiye'de Bazı Yillardaki Okur Yazar Oranları	62
Tablo 1.18. Türkiye'de Kır ve Şehir Nüfusunun Sayım Yıllarına Göre Gelişimi.....	64
Tablo 1.19. Türkiye'de 10 000'den Fazla Nüfuslu Yerleşmelerin Sayı ve Nüfuslarının Yıllara Göre Gidişi.....	81
Tablo 1.20. Türkiye'de İdarî Bölünüşün Yıllara Göre Gidişi.....	86
Tablo 1.21. Türkiye'de Sayım Dönemlerine Göre Şehirli Nüfusun Gelişimi	106
Tablo 1.22. Nüfus Büyüklüklerine Göre Şehirlerin Sınıflandırılması	108
Tablo 1.23. Türkiye'deki Şehirlerin Nüfus Gruplarına Göre Dağılımı (2000)	108
Tablo 2.1. Türkiye'de Yükselti Kademeлерine Göre Arazi Varlığı Oranları	133
Tablo 2.2. Aktif Nüfusun Sektörlere ve Yıllara Göre Dağılımı (%)	138
Tablo 2.3. Türkiye'de Arazinin Kullanım Durumu (2014)	145
Tablo 2.4. Sektörlerin (GSYH) İçindeki Payları (TÜİK)	148
Tablo 2.5. Türkiye'de Ekili-Dikili Alanların Durumu	156
Tablo 2.6. Tarla Bitkilerinin Ekim Alanları ve Üretim Miktarları (2014)	157
Tablo 2.7. Yıllara Göre Seçilmiş Tarımsal Ürünlerin Üretim Miktarları.....	160
Tablo 2.8. Türkiye'nin Başlıca Pamuk Ekim Alanları ve Üretim Durumu (2015)	161
Tablo 2.9. Tütün Ekim Alanları ve Üretimi.....	163
Tablo 2.10. Seçilmiş Bazı Meyvelerin Üretimi (Bin Ton).....	168
Tablo 2.11. Yıllara Göre Bazı Hayvan Sayıları (Bin)	175

Tablo 2.12. Türkiye'de Başlıca Su Ürünleri	179
Tablo 2.13. Ormanlarımızın Bölgelere Göre Dağılımı	183
Tablo 2.14. Türkiye'de Bazı Önemli Madenlerin Rezervi (1999)	193
Tablo 2.15. Türkiye'de Altın Yataklarındaki Rezervler (Ton)	195
Tablo 2.16. Dünyada Önemli Bor Rezervleri Olan Ülkeler	197
Tablo 2.17. Türkiye'de Birincil Enerji Kaynakları Tüketiminin Kaynaklara Göre Dağılımı	199
Tablo 2.18. Linyit Rezervlerinin Bölgesel Dağılımı	200
Tablo 2.19. Türkiye'nin Yıllık Güneş Enerjisi Potansiyelinin Bölgelere Göre Dağılımı	205
Tablo 2.20. Türkiye Sanayiinde Devlet ve Özel Sektörün Payları	215
Tablo 2.21. Başlıca Sanayi Kollarındaki Tesis ve Çalışanların Sayısı	215
Tablo 2.22. Türkiye'de Sanayinin Bölgelere Göre Dağılımı	216
Tablo 2.23. Seçilmiş Bazı Sanayi Kollarının Toplam Üretim Durumu (2000)	219
Tablo 2.24. Türkiye'de Yük ve Yolcu Taşımacılığının Taşıma Sistemlerine Göre Dağılımı (2005)	223
Tablo 2.25. Dış Ticaretin Türkiye Ekonomisindeki Yeri	233
Tablo 2.26. En Çok İthalat ve İhracat Yapılan 10 Ülke (2015)	233
Tablo 2.27. Ülkemizde Bulunan Serbest Bölgeler	237
Tablo 2.28. Türkiye'deki Serbest Bölgelerin Ülke Gruplarına Göre İşlem Hacimleri	237
Tablo 2.29. Sınır Ticaretinin Yapıldığı İller, Sınır Kapıları ve Ülkeler (2002)	238
Tablo 2.30. Türkiye Turizmi ile İlgili Bazı Değerler	240
Tablo 2.31. Bazı Ülkelerle Türkiye'nin Temel Göstergelerle Karşılaştırılması	254

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1.1. Türkiye'de Nüfus Artışının Yıllara Göre Seyri	7
Grafik 1.2. Türkiye'den Yurtdışına Yapılan Göçlerin Dağılımı	48
Grafik 1.3. Türkiye'de Kırsal ve Kentsel Nüfusun Gelişimi	65
Grafik 2.1. Aktif Nüfusun Sektörler İtibarıyle Dağılımı	138
Grafik 2.2. Türkiye'de Arazi Kullanım Durumu	145
Grafik 2.3. GSHY'da Sektörlerin Payı (2017)	149
Grafik 2.4. Türkiye'de Sanayi Tesis Sayılarının Bölgelere Göre Dağılımı	218
Grafik 2.5. İthalatın Ülke Gruplarına Göre Dağılımı	234
Grafik 2.6. İhracatın Ülke Gruplarına Göre Dağılımı	234
Grafik 2.7. Kişi Başına Enerji Tüketiminin Ülkelere Göre Durumu	254

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1.1. İllerin 1990 ve 2000 Sayım Yılları Arasındaki Yıllık Nüfus Artış Hızı(%)	9
Harita 1.2. Türkiye'de Aritmetik Nüfus Yoğunluğunun İllere Göre Dağılışı (2021)....	32
Harita 1.3. Türkiye'de Fizyolojik Nüfus Yoğunluğunun İllere Göre Dağılışı	36
Harita 1.4. Türkiye'de Tarımsal Nüfus Yoğunluğunun İllere Göre Dağılışı	38
Harita 1.5. Türkiye'de İllere Göre Net Göç Hızı.....	46
Harita 2.1. Türkiye'nin Konumu.....	128
Harita 2.2. Türkiye'de İllere Göre İşlenebilir Potansiyel Tarım Alanları	151
Harita 2.3. Ülkemizdeki Başlıca Maden Yatakları Haritası.....	191
Harita 2.4. Enerji Nakil Hatları.....	203
Harita 2.5. 1913 ve 1915 Sanayi Sayımlarına Göre Türkiye Cumhuriyeti Sınırları İçinde Kalan Sahada Sanayinin Dağılışı.....	211
Harita 2.6. 2000'li Yillarda Türkiye'nin Belli Başlı Sanayi Kollarının Dağılışı ve Önemli Tarım Alanları	217
Harita 2.7. Türkiye'nin Ulaşım Sistemleri	224
Harita 2.8. Türkiye'de Serbest Bölgeler ve Sınır Ticareti Yapılan İller	236
Harita 2.9. Kalkınmada Öncelikli Yereler Sınıflandırmasına Göre İller	252